

INLEIDING

De hulpbronnen waarover een gegeven volkshuishouding beschikt, worden voor een groot deel aangewend binnen ondernemingen die naar winst streven en op markten zijn georiënteerd. Daarnaast vindt in een volkshuishouding allocatie van hulpbronnen plaats geheel buiten de marktorientatie om. Deze allocatie geschiedt deels door overheidsinstanties, deels door besturen van instellingen zonder winstoogmerk, een bont geheel. De allocatie welke via de markt plaats vindt, is reeds eeuwen onderwerp van kritiek geweest. Op zijn minst betrof resp. betreft het hier activiteiten, die men gaarne aan minder fijnbesnaarde lieden overlaat. Maar voorts wezen critici op zaken welke naar hun mening uit het marktgebeuren voortvloeien, zoals het aankweken van niet-serieuze behoeften, de verspilling van schaarse hulpmiddelen waarvoor geen prijs behoeft te worden betaald, althans niet hoog genoeg, de golven van de conjunctuur, die nu eens tot werkloosheid leiden, dan weer tot overspanning op de arbeidsmarkt.

Verdedigers van het marktmechanisme wijzen op de grote doeltreffendheid van het marktgebeuren en schrijven er materiële vooruitgang en geestelijke vrijheden aan toe. Stigler vindt het niet toevallig dat de periode waarin het marktmechanisme zich het best kon ontplooiën ook de periode geweest is waarin de mensheid het langst zonder grote oorlogen heeft kunnen leven.

Deze discussie kan bij gebreke aan duidelijk toetsbare veronderstellingen lang voortduren en hoe boeiend ook, in dit voorwoord is er geen ruimte voor. Niettemin moeten politieke machthebbers van allerlei niveau over de besteding van zeer aanzienlijke bedragen beslissen zonder dat daarbij signalen aan de markt ontleend doorslaggevend of zelfs aanwezig zijn. Het is daarbij, gezien het sterk toegenomen vermogen van de mens om in de natuur in te grijpen, niet onmogelijk dat deze beslissingen moeilijker zijn dan ooit tevoren. Meer en meer komen situaties voor, waarin het onvergelykbare vergeleken, het onmeetbare gemeten en het onwaardeerbare gewaardeerd moet worden. Ook de besturen van instellingen zonder winstoogmerk worden met dergelijke vraagstukken geconfronteerd. De redactie heeft gemeend dat aan deze problematiek ook in de kolommen van het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde aandacht moet worden besteed hetgeen er toe heeft geleid, dat het bijzonder nummer van dit jaar gewijd is aan instellingen zonder winstoogmerk alsmede aan niet op markten georiënteerde beslissingen.

Literatuur

G. J. Stigler, „The Intellectual and the Market Place”, Free Press 1963 pp 85-99.

De Redactie